

21 doporučení, jak řešit nenávist ve společnosti

Definice problému podle občanů

Po dobu tří víkendů jsme my, evropská panelová diskuse občanů, jež se zabývá řešením nenávisti ve společnosti, složená ze 150 náhodně vybraných občanů z 27 členských států EU, diskutovali o tom, jak se vypořádat s nenávistí v naší společnosti. Máme různorodé zázemí, avšak na chápání problému se shodujeme. Tato panelová diskuse uznává, že existují různé příčiny a faktory, které přispívají k nárůstu a přetrvávání nenávisti v naší společnosti, a zároveň zdůrazňuje složitou souhru emocionálních, sociálních a ekonomických aspektů.

- **Konflikty a historický odkaz:** historické a aktuální konflikty mohou vést k přetrvávající nenávisti napříč generacemi. Složitý historický vývoj v Evropě, včetně konfliktů, válek a geopolitického napětí, k tomuto cyklu přispěl. Bez aktivního úsilí o vypořádání se s těmito ranami a o jejich zacelení bude nenávist vyvolaná konflikty přetrvávat a hrozí, že se bludný kruh nepřátelství a rozdělování společnosti stane trvalým.
- **Hospodářská a sociální krize:** rychlé sociální a kulturní změny jsou významným katalyzátorem pocitů ztráty a znevýhodnění, což vede k eskalaci nenávisti. Ta může být namířena proti široké škále skupin a občanů, kteří jsou obviňováni z hospodářské a sociální krize. Sociálně-politické a ekonomické faktory vedou nejen k nerovnosti, ale mohou být také hnací silou nejistoty a strachu.
- **Politika a odpovědnost:** všichni politici a veřejně činné osoby mají velkou odpovědnost za řešení a potírání nenávisti, ale sami mohou nenávist podněcovat nevhodným zacházením s etnickými skupinami a zneužíváním nacionalismu, rozdělováním společnosti a využíváním populismu k osobnímu prospěchu. Politické a veřejně činné osoby v EU i mimo ni mohou využívat nenávistné výroky k podněcování územních ambicí a k delegitimizaci demokracie. Rozdělení společnosti se prohlubuje tím, že se upřednostňují hlasité argumenty před rozumnou diskuzí a rozvahou, posilují se extrémní názory a konspirační teorie.
- **Média, dezinformace a odpovědnost:** rostoucí projevy dichotomie „my“ versus „oni“ a nenávist vůči různým skupinám jsou umocňovány tradičními médii a sociálními sítěmi, mnohdy v honbě za ziskem. Tradiční média mohou záměrně zveřejňovat zavádějící informace a reprodukovat nenávistné narativy. V sociálních sítích hrají anonymita a zmanipulované algoritmy zásadní roli při šíření nenávistných výroků a diskriminace. Tyto sítě slouží jako kanály dezinformací a upevňování stereotypů, zejména vůči ženám a mladým lidem, kteří jsou na internetu vystaveni závažnému obtěžování. K tomu přispívá i nedostatečná odpovědnost sítí a uživatelů.
- **Davové chování, předsudky a nesnášenlivost:** základním aspektem lidské povahy je touha patřit do sociální skupiny či dynamiky; cítit se „jako všichni ostatní“. Tato touha může být někdy tak silná, že vede k projevům nenávisti a nesnášenlivosti, k dichotomii „my“ versus „oni“ či „ti druzí“. Tato dynamika nedůvěry a nenávisti postihuje zejména zranitelné osoby a skupiny podle etnického původu, migračního statusu, náboženství, pohlaví, sexuální orientace, zdravotního postižení, rodinného stavu a socioekonomických faktorů. Nedostatečné vzdělávání o různých identitách, kulturách, toleranci a komunikaci, jakož i nedostatek spolehlivých informací na internetu mohou posilovat nedorozumění, udržovat předsudky a vést k nenávisti.

Tyto příčiny a faktory ovlivňující nenávist se dotýkají všech částí naší společnosti. My, občané 27 členských států Evropské unie s různorodým zázemím, věříme, že boj proti nenávisti v Evropě a na celém světě je prioritou. Je naší společnou odpovědností předcházet nenávisti ve všech jejích formách na individuální, společenské a institucionální úrovni a reagovat na ni na základě společných hodnot EU a základních práv: míru, svobody a rovnosti. Proto doporučujeme přijmout opatření v různých oblastech, aby se tato základní práva chránila, aby se zabránilo diskriminaci, nenávisti a konfliktům, aby se chránili ti nejzranitelnější a aby se nakonec vytvořila respektující a spravedlivá EU pro všechny.

Závěrečná doporučení

Tato doporučení byla rozdělena do pěti okruhů:

- systém reakce na trestné činy z nenávisti a nenávistné výroky
- úloha médií a politiky
- digitální technologie
- vzdělání
- účast občanů a sociální začleňování

System reakce na trestné činy z nenávisti a nenávistné výroky

Doporučení č. 1: Jedna Evropa, jedna definice: kriminalizace nenávistných výroků

Doporučujeme, aby Komise EU zřídila různorodou pracovní skupinu, která by aktualizovala a rozšířila společnou definici „nezákonných nenávistných výroků“ s cílem lépe kriminalizovat jejich šíření. Současná definice, přijatá v roce 2008, se zaměřuje na rasismus a xenofobii, ale nezahrnuje další formy nenávisti, jako je například diskriminace na základě sexuální orientace, pohlaví, věku a dalších. Tento zastaralý výraz je třeba urychleně revidovat, aby odrážel inkluzivní hodnoty naší moderní společnosti.

Nová, komplexní definice má zásadní význam pro to, aby se šíření nezákonných nenávistných výroků stalo trestným činem stíhatelným ve všech členských státech EU. Tato úprava zajistí, že všechny formy nenávistných výroků budou jednotně uznávány a postihovány, čímž se posílí náš závazek k inkluzivnější a respektující společnosti.

Zařazením nenávistných výroků na seznam trestných činů EU můžeme chránit marginalizované komunity a podporovat lidskou důstojnost. Tato iniciativa odlišuje nezákonné nenávistné výroky od svobody projevu a zajišťuje rovnováhu mezi základními právy a potřebou bojovat proti diskriminaci a nenávisti.

Odůvodnění:

Podporuje sociální soudržnost: aktualizace definice tak, aby zahrnovala všechny formy nenávistných výroků, podporuje inkluzivnější společnost, kde se každý cítí respektován a oceňován. Tím se podporuje sociální soudržnost a omezuje rozdělení společnosti způsobené nekontrolovanými nenávistnými výroky.

Zvyšuje právní srozumitelnost: jednotná definice ve všech členských státech EU odstraňuje nesrovnalosti a mezery v právní ochraně. Tato srozumitelnost zajišťuje, že pachatelé nenávistných výroků budou hnáni k odpovědnosti bez ohledu na to, kde se v EU nacházejí.
Chrání marginalizované komunity: rozšíření definice na více forem diskriminace poskytuje lepší ochranu marginalizovaným skupinám a snižuje jejich vystavení škodlivým a hanlivým výrazům.

Posiluje lidská práva: trestním postihem všech forem nenávistných výroků posiluje EU svůj závazek k lidským právům a důstojnosti a sladuje právní rámec se současnými hodnotami rovnosti a respektu.

Vyvažuje svobodu: tento přístup pečlivě rozlišuje mezi nenávistnými výroky a svobodou projevu a zajišťuje ochranu svobody projevu a zároveň zabraňuje výrokům, které podněcují k násilí, nenávisti nebo diskriminaci.

Podporuje empatii a porozumění: seznámení se s různými úhly pohledu a kriminalizace nenávistných výroků podporují empatii a porozumění mezi občany, což přispívá k harmoničtější a respektující společnosti.

Realizace tohoto doporučení povede ke spravedlivější a soudržnější Evropě, kde budou moci všichni lidé bez ohledu na svou identitu žít beze strachu z nenávisti a diskriminace.

Doporučení v kostce:

- Vytvořit různorodou pracovní skupinu, která by vypracovala komplexní definici „nezákonných nenávistných výroků“, jež by zahrnovala všechny formy diskriminace.
- Aktualizovat zastaralou definici z roku 2008 tak, aby zahrnovala všechny druhy nenávistných výroků.
- Uznávat a trestat nenávistné výroky jednotně v celé EU.
- Zařadit šíření nezákonných nenávistných výroků mezi trestné činy ve všech členských státech EU.

Doporučení č. 2: Evropský protokol o účinné reakci na oznamování trestných činů z nenávisti

Doporučujeme jasný a jednotný postup pro oznamování trestných činů z nenávisti ve všech členských státech EU. Tento právní postup by měl být účinně uplatňován v organizacích, které přicházejí do styku s oběťmi trestných činů z nenávisti. Doporučujeme revidovat všechna dříve navrhovaná a neúčinná opatření a vytvořit jednoduchý postup, který by obětem a svědkům umožnil bezpečně oznamovat všechny trestné činy, včetně trestných činů na internetových platformách.

Za prvé, postup by měl zajistit bezpečné podmínky pro oznamování trestných činů z nenávisti jak pro oběti, tak pro svědky. Zajištění jejich bezpečnosti může zvýšit počet nahlášených trestných činů. Patří sem právní a psychologická ochranná opatření a v případě potřeby i fyzická ochrana před osobami, které se chtějí pomstít. Postup by mohl zahrnovat i práci s pachateli, kteří mohou být často předchozími oběťmi nenávisti.

Za druhé, do postupu by měli být zapojeni všichni aktéři, kteří jsou součástí řetězce oznamování trestných činů, aby se snížilo riziko sekundární viktimizace a prohloubení traumatu.

Tento postup by měl být podpořen vhodným internetovým kanálem, který bude určen pro bezpečné oznamování trestných činů.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité, neboť pomáhá zabránit sekundární viktimizaci obětí a/nebo ji minimalizovat. Tento postup umožní rychlou reakci a pomoc obětem, jakož i podporu a ochranu svědků. Takový postup rovněž usnadní činnost útvarů, které oznámení obdrží. Pokud se tento postup osvědčí, bude společnost motivována k častějšímu reagování na trestné činy a jejich oznamování.

Doporučení v kostce:

- Zavedení jasného a jednotného postupu pro oznamování trestných činů z nenávisti ve všech členských státech EU.
- Revize všech dříve navržených a neúčinných opatření a vytvoření jednoduchého postupu, který umožní obětem a svědkům bezpečně oznamovat všechny trestné činy, včetně trestných činů na internetových platformách.
- Zavedení internetového kanálu pro bezpečné ohlašování trestných činů.

Doporučení č. 3: Národní úřad pro boj proti nenávisti v členských státech

Doporučujeme zřídit v každém členském státě nezávislý úřad pro boj proti nenávisti. Potřebujeme silnou instituci s právní autoritou a účinnou komunikací, která bude lidem poskytovat konkrétní pomoc prostřednictvím objektivního a nezávislého systému pro oznamování trestných činů.

Za prvé, úřad bude zodpovědný za poskytování právní a psychologické podpory každé oběti trestného činu z nenávisti ve svém členském státě, přičemž bude úzce spolupracovat s nevládními organizacemi a občanským výborem. Úřad poskytne obětem platformu pro účinné a bezpečné oznamování trestných činů z nenávisti.

Za druhé bude úřad úzce spolupracovat s pracovní skupinou EU na vysoké úrovni pro boj proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti nebo s podobnou skupinou, aby splnil své poslání a zajistil provádění kodexů chování pro podniky, organizace a politiky. Tato spolupráce pomůže vytvořit účinné a podpůrné prostředí pro oběti. Kromě toho by úřad mohl poskytovat informace a osvědčené postupy osobám, které žádají o radu. Funkční období zaměstnanců úřadu by mělo být časově omezené.

Za třetí bude úřad šířit nástroje, programy, mechanismy a materiály EU týkající se nenávisti a zajistí, aby se dostaly do vzdělávacích institucí, správních orgánů a k široké veřejnosti na celostátní i regionální úrovni. Za tímto účelem poskytne úřad útvarům zapojeným do první reakce po oznámení trestného činu školení.

Úřad bude shromažďovat údaje o trestných činech z nenávisti, aby mohl účinně reagovat na budoucí potřeby obyvatelstva.

Odůvodnění:

V naší polarizované společnosti se zvýšil počet trestných činů z nenávisti, což zhoršuje životní podmínky lidí. Pro prevenci, reakci na trestné činy z nenávisti a péči o oběti je nutné mít k dispozici účinné instituce a mechanismy. Na počátku každého zločinu navíc stojí myšlenka nebo slovo. Aby bylo zajištěno vzdělávání v oblasti respektu a zvyšováno povědomí, je nutné zřídit specializovanou instituci, která bude předcházet trestným činům z nenávisti a podporovat oběti, zejména proto, že takový úřad zatím neexistuje, ačkoli je velmi potřebný.

Doporučení v kostce:

- Vytvořit účinné a podpůrné prostředí pro oběti.
- Zřídit v každém členském státě nezávislý úřad pro boj proti nenávisti.

Úřad bude při plnění svého poslání úzce spolupracovat s pracovní skupinou EU na vysoké úrovni pro boj proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti nebo s podobnou skupinou.

Doporučení č. 4: Školení tolerance

Doporučujeme, aby EU lépe informovala o existujících vzdělávacích kurzech o trestných činech z nenávisti, nenávistných výrocích a nenásilné komunikaci a propagovala je u konkrétních cílových skupin. V zásadě by všechny sociální skupiny měly být lépe vzdělávány a rozvíjet své dovednosti v oblasti potírání nenávisti. Domníváme se však, že je obzvláště důležité zajistit lepší odbornou přípravu pro osoby pracující ve veřejném sektoru (např. pro policisty nebo sociální pracovníky). Koneckonců jsou to často první lidé, se kterými se oběti a postižení setkávají, když čelí nenávistným výrokům. Je obzvláště důležité, aby úředníci byli schopni citlivě přistupovat k danému problému a jednotlivci. Pro úředníky v členských státech EU by měla existovat pravidelná nabídka školení, která by se mohla konat jak na místě, tak on-line. Další důležitou cílovou skupinou jsou tvůrci obsahu, a to jak účastníci, tak ambasadoři školení. Mají velký vliv na mladší cílové skupiny a působí jako skupina pro šíření informací. Lidé, kteří v EU pracují ve veřejných funkcích, by měli jít příkladem a školení rovněž absolvovat. Aby byly možnosti školení dostupné širšímu okruhu obyvatel, mohly by se do propagace školení zapojit odbory nebo jiné organizace. Reklamy by mohly být umístěny také v obecních novinách. Za úspěšné absolvování školení by účastníci obdrželi osvědčení, kterým by mohli veřejně prokázat své získané kompetence při řešení nenávistných výroků.

Odůvodnění:

Tzv. „pyramida nenávisti“ začíná stereotypy a klišé, které nám utkvěly v hlavě. Ty jsou navíc podporovány nenávistnými výroky. Proto je důležité řešit podstatu problému. Školení má dopad nejen na osoby, které se jej účastní, ale také na jejich okolí. Školení je důležitým doplňkem formálních vzdělávacích programů (např. vzdělávání ve škole nebo na univerzitě). EU již nabízí mnoho kvalitních programů a školicích materiálů. Ty jsou však obtížně dohledatelné. Aby bylo zajištěno, že vytvořené programy budou skutečně účinné a udržitelné a že se dostanou k cílové skupině, je třeba je lépe propagovat. Důležité je rovněž zaměřit se na osoby ve veřejném sektoru, neboť stále existuje velká řada případů, kdy postižení mají negativní zkušenosti se státními úřady.

Doporučení v kostce:

- Podporovat stávající vzdělávací kurzy EU o trestných činech z nenávisti, nenávistných výrocích a nenásilné komunikaci, zejména pro pracovníky veřejného sektoru a tvůrce obsahu.

- Zajistit pravidelná školení na místě i on-line pro úředníky, aby mohli citlivě a účinně řešit otázky související s nenávistnými výroky.
- Zapojit odbory a místní noviny, aby se zvýšila informovanost a účast na vzdělávacích programech.
- Vydávat účastníkům osvědčení, aby veřejně prokázali své schopnosti řešit problémy související s nenávistnými výroky.

Doporučení č. 5: Zvyšování povědomí o nenávisti, stávajících opatřeních a prostředcích k boji proti nenávisti v rámci veřejné kampaně

Doporučujeme, aby EU realizovala veřejnou kampaň o nebezpečí, příčinách a opatřeních proti nenávisti (on-line i off-line) s cílem zvýšit povědomí a poučit o jejím výskytu a nebezpečí. Zároveň by informovala o různých iniciativách EU proti nenávisti a o dostupných podpůrných kanálech a opatřeních pro oběti.

Aby byly kampaně proti nenávisti co nejúčinnější, doporučujeme jasně definovat a specifikovat cílové skupiny, metodiku, kanály a obsah. Měla by:

- cílit kampaň jak na širší veřejnost, tak na specifické a důležité skupiny (např. oběti, pachatele, děti);
- vytvořit pro tyto skupiny odpovídající sdělení přizpůsobená kontextu různých členských států EU pomocí lehké a přístupné metodiky, a to s ohledem na situaci daného členského státu.
- zdůraznit povinnost všech občanů EU postavit se proti nenávisti, se kterou se setkávají ve svém životě, a poskytnout jim praktické nástroje a informace o tom, jak to mohou udělat;
- využívat tradiční i netradiční komunikační kanály off-line i on-line k šíření poselství proti nenávisti, aby oslovila různé části společnosti prostřednictvím účinnějších a uživatelsky přívětivějších kanálů;
- zapojit do přípravy a sdílení těchto sdělení tradiční a sociální média, jakož i vlivné osoby a hlasy obětí, aby byla zajištěna jejich větší účinnost a aby se dostala k těm správným lidem.

Odůvodnění:

Přestože již máme různé rámce, které se zabývají nenávistnými výroky na úrovni EU, nebylo učiněno dost pro to, aby byli evropští občané o těchto iniciativách dostatečně informováni. Většina občanů EU neví, jaké programy, iniciativy a předpisy existují na úrovni EU a na národní úrovni. Tiskové a mediální zprávy a debaty se většinou zaměřují na případy nenávistných výroků a na to, co je špatně, což je sice důležité, ale vytváří to depresivní a neobjektivní obraz. Měly by se tedy objevovat i pozitivní zprávy o tom, jak se s nenávistnými výroky bojuje, a praktické návrhy, co proti tomu mohou lidé dělat.

Doporučujeme osvětovou kampaň spíše než závazné právní předpisy či kodexy chování o tom, co mohou vlivné osobnosti a odborné mediální kanály sdělovat, jelikož tento přístup by mohl být vnímán jako cenzura a mohl by vyvolat reakci a nespokojenost lidí s odlišnými názory a mezi širší společností. Zaměření na osvětu a zvyšování povědomí by mohlo občanům pomoci pochopit význam tohoto tématu a připravit je na to, aby se podíleli na potírání nenávisti ve vlastním životě a na zavádění řešení v této oblasti.

Specifikace:

Cílové skupiny projektu: je důležité, aby tato osvětová kampaň oslovila široké vrstvy společnosti, pozměnila názor veřejnosti a zajistila, že změny názorů a chování budou trvalé. Tím bude rovněž zajištěno, že se lidé, kteří již vyznávají hodnoty odporující nenávisti, budou podle nich chovat i nadále. Zároveň je pro zajištění účinnosti a dopadu těchto kampaní důležité přizpůsobit kampaně a sdělení různým cílovým skupinám, jako jsou oběti, spojenci, děti, rodiče, učitelé a pachatelé. Vysvětlením důvodů nenávistných emocí můžeme lidem, kteří se mohou dopustit nenávistných výroků nebo chování, pomoci pochopit jejich motivy i dopad jejich jednání. Kampaně by měly probíhat i v jazycích mimo EU, aby se dostaly k lidem, kteří nemluví jazykem státu, v němž žijí.

Kanály: k informování obyvatelstva o tom, co jsou zakázané a škodlivé nenávistné výroky a jaké chování je podporováno, a o různých iniciativách a opatřeních, která již v EU existují, by se měl využít široký soubor kanálů. Kromě sociálních médií, televizních kanálů a filmových produkcí by kampaň měla využívat širokou škálu kreativních, neobvyklých a poutavých off-line prostředků, včetně billboardů, různých tiskovin, specializovaných publikací na dané téma (pokud možno zdarma), nákladních automobilů, rozhlasu, obrazovek v metru/veřejné dopravě, letáků v supermarketech, novin, nákupních účtenek (jako v rakouské kampani zaměřené na násilí na ženách) a podobných opatření. Konkrétně by na toto téma mohl být v celé EU zdarma vysílán film. Dalším důležitým přístupem je zapojení vlivných osobností, jako jsou herci, zpěváci a mediální osobnosti, do osvětových kampaní s cílem oslovit mladší generace a další publikum pomocí formátů, které jsou pro ně vhodné. Kromě toho doporučujeme při přípravě a šíření těchto zpráv spolupracovat s vlivnými osobnostmi, které jsou samy oběťmi.

Obsah: aby bylo zajištěno, že kampaně budou dobře navrženy, měli by se na jejich obsahu podílet odborníci z různých odvětví (reklama, psychologie, skupiny obětí atd.) a různorodá pracovní skupina složená z různých cílových skupin, které má kampaň oslovit (oběti, vlivné osoby, mladí lidé atd.). Kampaně by měly být uzpůsobeny tak, aby řešily různé druhy nenávistných výroků, například vůči menšinám, přistěhovalcům, osobám se zdravotním postižením, LGBTQI+, Romům a Židům. Musí být také přizpůsobeny situaci v různých zemích EU a vycházet ze stávajících iniciativ a opatření. Měly by se také zaměřit na pozitivní sdělení propagující EU bez nenávisti a informovat o existujících a účinných opatřeních a iniciativách proti nenávisti. V národních zpravodajstvích by se také mělo objevit více zpráv o činnosti, debatách a iniciativách institucí EU.

Metodika: tato kampaň by měla být chytlavá a vtipná, aby skutečně oslovila a změnila názor lidí (na rozdíl od toho, jak většina občanů vnímá většinu kampaní EU). Měla by se také více zaměřit na přímé zapojení občanů. EU by například mohla iniciovat veřejné soutěže nebo ceny, jejichž cílem by bylo zapojit návrhy občanů na kreativní a účinné přístupy ke kampaním. Kromě toho by kampaň měla podporovat dobrovolnictví a občanskou angažovanost. Zapojení různých zúčastněných stran, například lidí, kteří mají možnost sdílet své osobní příběhy, a velkých společností nebo médií na dobrovolné bázi. Manažeři by například mohli pracovat se zranitelnými společenskými skupinami a propojovat oběti. K dosažení těchto cílů je třeba zajistit potřebné lidské a finanční zdroje. Kampaně by se také mohly zaměřit na zvyšování povědomí sportovců a diváků ve sportu, a to zapojením klubů, médií a politiků do řešení problému nenávistných výroků. Doporučujeme používat kreativnější, vtipnější a chytlavější přístupy, například kampaň s logem „těstoviny proti nenávisti“ s QR kódem vedoucím k

informacím o iniciativě na obalech těstovin nebo jiných potravin (případně na toaletním papíru), v závislosti na nejoblíbenějších výrobcích v jednotlivých členských státech.

Doporučení v kostce:

- Zaměřit kampaň na širší veřejnost i na specifické a důležité skupiny (např. oběti, pachatele, děti) se souborem sdělení přizpůsobených těmto různým skupinám a kontextu různých členských států EU.
- Kampaň by také měla zdůraznit odpovědnost všech občanů EU za boj proti nenávisti, se kterou se setkávají ve svém životě, a poskytnout jim praktické nástroje a informace o tom, jak to mohou udělat.
- Využívat tradiční i netradiční komunikační kanály off-line i on-line k šíření poselství proti nenávisti, aby oslovila různé části společnosti prostřednictvím účinnějších a uživatelsky přívětivějších kanálů.
- Zapojit do přípravy a sdílení těchto sdělení tradiční a sociální média, jakož i vlivné osoby a hlasy obětí, aby byla zajištěna jejich větší účinnost a aby se dostala k těm správným lidem.

Doporučení č. 6: Využití reklamy proti nenávisti

Doporučujeme zvážit následující komunikační strategii pro boj s nenávisťnými výroky:

- krátké telefonické zprávy o inkluzivitě pro všechny občany (např. zasílání jednou týdně/měsíčně);
- plakáty na autobusových zastávkách propagující inkluzivitu;
- velké billboardy pro ty, kteří jsou unaveni ze sociálních médií, například využít billboardy k volbám do EU pro pozitivní sdělení proti nenávisťným výrokům;
- reklamní Google Ads související s bojem proti nenávisti;
- vytváření emotikonů a memů pro zasílání zpráv souvisejících s bojem proti nenávisti;
- pozitivní poznámky přidané k existujícím oficiálním zprávám (např. vládním dokumentům);
- osvětová videa pouštěná v televizi nebo v kinech před filmem (pokud možno s pozitivním povzbuzením);
- při sportovních událostech (jako jsou olympijské hry nebo mistrovství světa) se k šíření osvěty využívají zahajovací akty, např. královna s medvídkem Paddingtonem na olympijských hrách v Londýně, což byl obsah, který zahřeje u srdce;
- delší videa, která se budou přehrávat na sportovních akcích, se zachycením příslušného hráče ve videu (např. fotbalisty na fotbalových zápasech);
- kampaně s populárními lidmi/influencery (jako Pommelien v Belgii) s cílem zvýšit povědomí o tématech nenávisti.

Odůvodnění:

Dosáhne se:

- zdravějšího a bezpečnějšího prostředí sociálních médií, sociální média budou jiná, více osobní.
- Zdravější a šťastnější společnosti, která si bude více vědoma určitých témat,
- lepší a méně polarizované Evropy.
- Což je situace, která zabraňuje eskalaci a uvádí věci do patřičné perspektivy.

Doporučení v kostce:

- Ucelená komunikace pro všechny věkové skupiny na digitálních kanálech s cílem podpořit empatii, inkluzivitu a přijetí různých skupin/jednotlivců.
- Potřeba odborníků na komunikaci, kteří zajistí obsah a strategii navrženou pro různé platformy a různé cílové skupiny.
- Nepřímá/implicitní komunikace, například tlačítko „respekt“ podobné emotikonu palce nahoru.

Doporučení č. 7: Vytvoření celoevropské platformy kombinující informace, zdroje, opatření a podpůrné systémy týkající se nenávisti

Doporučujeme vytvořit snadno ovladatelnou a bezplatnou platformu spravovanou EU, která by poskytovala přístup k informačním materiálům, jako jsou definice, články, videa a další iniciativy organizací zaměřených na boj proti nenávisti. Styl a struktura platformy by měly být uživatelsky přívětivé. Mohla by tedy obsahovat část zaměřenou na mladé lidi s informacemi o problémech, se kterými se mohou setkat v každodenním životě, a praktickými radami. Důraz by měl být kladen na opatření, která obětem úspěšně pomohla, a na praktické rady pro celou společnost odkazující na to, jak lze účinně podpořit oběti, zejména v každodenních situacích, kdy mohou být lidé svědky nenávistného chování. Lidé by také měli mít možnost spojit se s ostatními, kteří mají podobné problémy, a podpořit je. Kromě toho by platforma mohla zahrnovat definici problému, doporučení a všechny relevantní materiály evropské panelové diskuse občanů na téma řešení nenávisti ve společnosti.

Pro zajištění efektivity může umělá inteligence pomoci lidem přirozeněji komunikovat a vyhledávat relevantní obsah, např. poskytovat pokyny a doporučení obětem a spojencům a odkazovat je na správné kanály a organizace za účelem podpory. Kromě toho by platforma mohla obsahovat určité možnosti, aby uživatelé mohli poskytnout konkrétní zpětnou vazbu k tomu, které zdroje byly užitečné a jak by se daly ještě vylepšit.

Tyto internetové stránky by také měly povzbuzovat, umožňovat a posilovat kritické myšlení v oblasti těchto otázek, místo toho, aby byly příliš omezující nebo troufalé, což by mohlo lidi odradit. To platí zejména pro pachatele nebo osoby, které jsou otevřenější nenávistným výrokům a zprávám, aby se podpořilo kritické myšlení a shromažďování znalostí. Měla by být poskytována podpora a moderování, aby bylo možné zajistit svobodu projevu, usnadnit konstruktivní debatu, provádět kontrolu obsahu a zabraňovat eskalaci.

Velké společnosti působící v oblasti sociálních médií by mohly pomoci se zavedením funkce, jež by uživatele odkázala na platformu, kam by se mohli obrátit s žádostmi o podporu, pokud se domnívají, že některé příspěvky mohou být nenávistné. Mohly by existovat programy doporučení nebo systémy odměn, jež by odkazovaly na internetové stránky, které by měly být kreativní a atraktivní pro různé skupiny obyvatel.

Odůvodnění:

Cílem tohoto doporučení je vytvořit platformu, která nenahrazuje nápady podobného druhu, ale vytváří databázi užitečných zdrojů. Platforma by tudíž měla být propojena s dalšími internetovými stránkami, různými zdroji, které se zabývají nenávistí, a kanály podpory pro oběti nenávisti a zvláště zranitelné skupiny, aby byla co nejjednodušší a nejpřínosnější. Dalším cílem platformy je zvýšit informovanost a podpořit vědomou práci se zdroji. Přestože existuje množství různých iniciativ, zdrojů a kampaní, většina lidí neví, kde všechny tyto informace a pomoc najít. Řešením by mohla být jednotná centrální platforma, která by lidem umožnila

přístup ke všem těmto informacím. Na internetových stránkách by rovněž mohla probíhat informační kampaň.

Na této platformě by výměna informací mezi jednotlivci (např. prostřednictvím chatu) mohla pomoci lidem lépe chápat emoce, různé zkušenosti a překážky v reálném čase a z pohodlí domova. Obětem by toto rovněž mohlo usnadnit sdílení jejich zážitků a oslovení někoho, kdo jim může pomoci cítit se lépe, a tím zmírnit jejich zátěž.

Implementovat takovou platformu by se mohlo stát výzvou a obtížné by mohlo být rovněž zajistit to, aby struktura internetových stránek byla pro občany snadno pochopitelná, přístupná a aby se na ní jednoduše orientovali. Stejně tak bude náročné vytvořit internetové stránky natolik zajímavé, aby je mnoho občanů EU navštěvovalo dobrovolně. Přestože si je panelová diskuse vědoma náročnosti vytvoření takových internetových stránek ve všech potřebných jazycích, domníváme se, že by byly přínosem. Pokud by lidé mohli na internetových stránkách sdílet osobní příběhy obětí, mohlo by to zvýšit jejich emocionální poutavost a účinnost. Nenávist je fenomén, který předcházela internetu, ačkoli jí byla možná ještě více prohloubena, a nebude snadné její překonat pomocí jediné platformy. Přesto se panelová diskuse domnívá, že platforma by mohla být účinným způsobem, jak zvýšit povědomí a znalosti o tom, jak rozšířená je nenávist, ale také jak lidem pomoci zmírnit a řešit nenávist, se kterou se setkávají jak off-line, tak on-line.

Doporučení v kostce:

- Navrhujeme spustit snadno přístupnou platformu provozovanou EU, která bude fungovat jako jednotné kontaktní místo pro poskytování informací, definic klíčových pojmů, údajů o negativních účincích nenávisti, praktických a relevantních zdrojů, odkazů na další platformy, iniciativy a organizace, jakož i pro přehled stávajících opatření a podpůrných systémů v různých členských státech.
- Platforma by měla být integrována s dalšími stávajícími opatřeními, platformami a internetovými stránkami zaměřenými na boj proti nenávisti na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU, aby uživatelé co nejnáze našli potřebné informace a podporu a nedocházelo k duplicitnímu úsilí.
- Internetové stránky by mohly být rovněž využity jako součást osvětové kampaně a měly by být aktivně propagovány prostřednictvím sociálních médií, televizních reklam a dalších masmediálních kanálů.

Úloha médií a politiky

Doporučení č. 8: Zřízení nezávislého výboru pro důvěru

Navrhujeme zřídit nezávislý výbor pro důvěru, který by stanovil kodex chování poslanců Evropského parlamentu a monitoroval nenávistné výroky a dezinformace. Výbor pro důvěru by měl být složen z odborníků z různých oborů (například z občanů, právních odborníků, psychologů, sociologů, nevládních organizací a politických odborníků) a měl by být pod dohledem občanů. Aby bylo zajištěno široké zastoupení, jsou občané vybíráni náhodným výběrem, avšak s kritérii vynucenými pro zvýšené zastoupení zranitelných skupin ve společnosti. Po svém založení výbor projedná a rozhodne o kodexu chování, který se bude vztahovat na veřejné činitele a orgány. Kodex chování je možné upravit. Výbor pro důvěru využívá kodex chování ke shromažďování údajů, monitorování jeho provádění a vypracování

dalších pokynů pro identifikaci a potírání nenávistných výroků. Výbor pro důvěru má také oficiální kontaktní místo pro ostatní občany EU, kde lze nahlásit porušování předpisů a nenávistné výroky politiků. Členové se budou střídát, aby byla ve výboru zajištěna pluralita. V zájmu zachování integrity bude výbor prosazovat přísná pravidla pro vstup do výboru pro důvěru, aby se zabránilo střetu zájmů jeho členů.

Odůvodnění:

Výbor pro důvěru, který monitoruje, sleduje a rozvíjí uplatňování kodexu chování proti nenávistným výročkům, je nezbytný k ochraně jednotlivců a komunit před škodlivými účinky nenávistných výroků, zejména ze strany veřejných činitelů a úřadů. Vypracováním komplexního kodexu chování na základě podnětů právních expertů, psychologů, sociologů, občanů a dalších osob může tento výbor stanovit jasné zásady a očekávání v oblasti chování. Tento výbor důvěry je nezbytný pro obnovení a posílení důvěry v instituce a zástupce. Zavedením a sledováním kodexu chování, kterým se vyznačuje důvěryhodné chování, je zajištěna větší transparentnost. Výbor jedná nezávisle, transparentně a pod dohledem občanů, což zvyšuje jeho legitimitu. Aby byl výbor účinný, musí se skládat z dobře složeného multidisciplinárního týmu, který zastupuje různé perspektivy a zranitelné skupiny.

Doporučení v kostce:

- Zřídit nezávislý výbor pro důvěru, který by vytvořil a prosazoval kodex chování veřejných činitelů EU a zabýval se nenávistnými výroky a dezinformacemi.
- Výbor bude zahrnovat odborníky z různých oborů a náhodně vybrané občany, čímž bude zajištěno zastoupení zranitelných skupin.
- Výbor bude sledovat provádění kodexu chování, shromažďovat údaje a řešit oznámení o nenávistných výročích politiků.

Občanský dohled a rotace členů zajistí integritu, transparentnost a legitimitu výboru.

Doporučení č. 9: Spolehlivost, fakta a transparentnost: ověřování a objasňování, jak jsou informace financovány

Doporučujeme, aby po médiích byla požadována spolupráce s nezávislými organizacemi pro ověřování faktů, aby bylo dosaženo transparentnosti ohledně jejich zdrojů financování, aby občané byli motivováni k ověřování informací, které dostávají, a aby se omezil politický vliv sledujících týmů, že se zavedou:

- přísné protokoly pro ověřování a certifikaci informací pro jednotlivce, sdružení a společnosti, které mají komerční účel a/nebo využívají veřejné prostředky (např. pro zveřejnění jejich právního statusu);
- nezávislá média pro lepší rozmanitost zdrojů, zveřejňování financování certifikačních studií a příjemců informací;
- kampaně na zvýšení povědomí občanů o důležitosti ověřování informací;
- omezení počtu médií, která může vlastnit jedna osoba nebo společnost (rozhlas, televize, sociální platformy, noviny atd.);
- nástroje „černé skříňky“*, které musí být snadno přístupné veřejnosti a musí být povinné pro osoby nebo společnosti, které mají komerční účel nebo jsou financovány třetí stranou; v případě úmyslného šíření falešných zpráv / nenávistných výroků budou tyto osoby nebo společnosti sankcionovány v závislosti na jejich celosvětovém obratu.

Odůvodnění:

Šíření dezinformací podporuje nenávisť v naší společnosti a její rozdělení. Zaručením ověřování informací nezávislými orgány a financováním nezávislých médií můžeme omezit nedorozumění a manipulaci. Transparentnost zdrojů financování médií, která mají prospěch z šíření informací, posiluje důvěru veřejnosti v média. Kromě toho je pro informovanější a odolnější společnost zásadní podporovat občany, aby zaujímali zvědavější a kritičtější postoj k informacím, které dostávají, a čelili tak dezinformacím. Tyto přístupy podporují vytváření společnosti, která je více jednotná a zajišťují pluralitu hlasů v mediálním prostoru.

** tzv. „černá skříňka“ zavedená deníkem Mediapart ve Francii: transparentnost zdrojů, proces ověřování, metodika výzkumu, souvislosti a omezení, vlastnictví médií a jejich financování.*

Doporučení v kostce:

- Uvést všechny potřebné informace za účelem transparentnosti médií.
- Podpořit financování nezávislých médií s cílem podpořit pluralitu médií.
- Omezit koncentrované vlastnictví médií.

Doporučení č. 10: Evropa na dosah: participativní média pro občany

Doporučujeme zvýšit účast občanů, aby se legitimizoval mediální obsah a podpořila společná kultura vzájemnosti a respektu, která vymýtí nenávisť. Tato účast bude založena na třech vzájemně se doplňujících kanálech, a to:

1. participativní média, v jejichž rámci se občané podílejí na redakčních rozhodnutích. Tento systém bude založen na stávajících sítích a společnostech, veřejných i soukromých, které budou motivovány ke zveřejňování vysoce kvalitních informací prostřednictvím nových prostředků. Zvláště ceněné budou místní kanály, které jsou občanům nejbližší, a také panelové diskuse občanů na místní a celostátní úrovni, které jim pomohou pochopit jejich priority v těchto oblastech;
2. diskusní fórum v podobě kanálu sociálních médií s poutavou a uživatelsky přívětivou aplikací chráněnou pravidly transparentnosti;
3. on-line úložiště pro spolupráci, které uchovává kvalitní zprávy a diskuse a umožňuje občanům vytvářet společnou historii pro vzdělávání mládeže a pokrok v klíčových tématech pro budoucnost EU.

Tento systém bude vyjadřovat hodnoty EU vůči nenávisťným výroky, které byly dříve definovány ve společné chartě. Orgán s funkcí ombudsmana a etická komise budou filtrovat obsah, aby se zajistilo, že je v souladu s těmito hodnotami. Je třeba zvážit i možnost využití umělé inteligence. Na provádění tohoto systému bude dohlížet vybraný výbor složený z občanů, který zajistí, aby redakční rozhodnutí nebyla vynucována ekonomickými nebo ideologickými zájmy.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité, neboť přímo zahrnuje občany, a legitimizuje tak samotné instituce EU prostřednictvím přímé demokracie. Umožní občanům vyhledat si informace o čemkoli, co chtějí, aniž by byli politicky ovlivňováni, například aby souhlasili se svou národní vládou. Zvláštní pozornost je věnována mladým lidem, neboť tento mediální systém zohledňuje i prostředky komunikace, které jsou jim bližší než tradiční televizní kanály. Stejně tak mohou být prostřednictvím obsahu přizpůsobeného jejich věku, jako jsou vzdělávací kurzy nebo hry, zapojeny i děti. Věříme, že tento systém je důležitý pro úplné vymýcení dezinformací a

nenávistných výroků, neboť se bude jednat o mediální platformu, která nepřenáší nenávistné zprávy. Jsme si vědomi rizika, že lidé nebudou tento systém využívat, a proto se musíme postarat o to, aby byl atraktivní a poutavý, a investovat do něj dostatek prostředků.

Doporučení v kostce:

- Zvýšit účast občanů na řešení nenávistných výroků prostřednictvím médií.
- Tříbodový přístup: mediální výstup, kanál sociálních médií a on-line úložiště pro spolupráci.

Monitorování a filtrování s mnohostranným přístupem: orgán ombudsmana, etický výbor a výbor pro občanský dohled.

Digitální technologie:

Doporučení č. 11: Nastavení zrcadla: podpora rozmanitých pohledů na sociální média

V rámci boje proti radikalizaci na internetu doporučujeme, aby platformy sociálních médií měly povinnost diverzifikovat obsah, který se uživatelům zobrazuje. Algoritmy často vytvářejí tzv. „komnaty ozvěn“, prosazují neobjektivní obsah a omezují rozhled uživatelů. Přizpůsobením algoritmů tak, aby prezentovaly širší škálu názorů, můžeme zabránit převaze jednoho pohledu a podpořit vyváženější chápání témat.

Jak? Námi navrhované řešení zajišťuje, aby uživatelům prohlížejícím si extremistický obsah algoritmus následně zobrazil obsah s opačným názorem. Tento přístup podněcuje uživatele k tomu, aby viděli komplexnější příběh, a účinně tak rozbíjí obsahová klišé, která je v současnosti izolují.

Tato strategie nejen snižuje riziko radikalizace, ale také podporuje kritické myšlení a empatii tím, že uživatele seznamuje s různými názory. Zavedením této změny se sociální média stanou informativnějším a vyváženějším prostorem, což přispěje ke zdravějšímu internetovému prostředí pro všechny.

Odůvodnění:

Posílené kritické myšlení: vystavení uživatelů různým perspektivám podporuje kritické myšlení a podněcuje jednotlivce k důkladnějšímu vyhodnocování informací, což snižuje náchylnost k radikálním ideologiím.

Snížení polarizace: tím, že tento přístup ruší „komnaty ozvěn“, může snížit polarizaci společnosti a podpořit dialog a porozumění mezi různými skupinami.

Informovaná veřejnost: vyváženější informační prezentace zajišťuje lepší informovanost veřejnosti o různých otázkách, což vede k diferencovanějším diskusím a promyšlenějšímu rozhodování.

Zlepšení duševního zdraví: vnímání různorodého obsahu může snížit úzkost a stres spojený s vnímáním opakujících se a potenciálně pobuřujících informací.

Posílení demokracie: společnost, která je vystavena rozmanitosti názorů, je lépe připravena zapojit se do demokratických procesů, což podporuje zdravější a odolnější demokracii.

Zavedením tohoto doporučení se sociální média stanou platformou pro vzdělávání a konstruktivní diskusi, což v konečném důsledku povede k informovanější, soudržnější a empatictější společnosti.

Doporučení v kostce:

- Rozmanitost obsahu: nařídít platformám sociálních médií upravit algoritmy tak, aby prezentovaly širší škálu názorů a potíraly tzv. „komnaty ozvěn“ a neobjektivní obsah.
- Vyvážené názory: zajistit, aby při zobrazení extremistického obsahu algoritmus zobrazil opačné názory a podpořil tak diferencované chápání.
- Snížení radikalizace: tato strategie snižuje riziko radikalizace tím, že uživatele seznamuje s různými názory, podporuje kritické myšlení a empatii.

Zdravější internetové prostředí: provedením těchto změn se vytvoří informativnější, vyváženější a zdravější internetový prostor pro všechny uživatele.

Doporučení č. 12: Řešení anonymity na internetu v boji proti nenávisti

Doporučujeme regulovat anonymitu na internetu tak, aby pachatelé nenávistných výroků byli lépe sledováni, vyšetřováni a hnáni k odpovědnosti příslušnými orgány.

Proto doporučujeme:

- aby, EU a členské státy prosazovaly uplatňování stávajících a budoucích nařízení a právních předpisů;
- zřízení systému ověřování totožnosti na úrovni každého členského státu, v němž se prostřednictvím portálu spravovaného vládou shromažďují minimální informace nezbytné k identifikaci osoby. To by mělo být postupně harmonizováno na úrovni členských států EU;
- zavést požadavek, aby hlavní platformy sociálních médií lépe spolupracovaly s evropskými a vnitrostátními orgány při uplatňování stávajících a budoucích právních předpisů a používání systému ověřování totožnosti;
- zvyšování povědomí uživatelů internetu o jejich odpovědnosti při zveřejňování obsahu prostřednictvím nové Evropské charty chování, která bude uplatňována na hlavních platformách sociálních médií, jakož i prostřednictvím veřejných subjektů, škol a komunitních skupin.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité, neboť dochází k dramatickému nárůstu nenávistných výroků, zejména na internetu. Regulace anonymity by usnadnila identifikaci a odpovědnost pachatelů nenávistných výroků na internetu.

Přesto je třeba anonymitu chránit na základě současného chápání svobody projevu a zaručit svobodnou výměnu názorů na internetu.

Doporučení v kostce:

- Učinit z internetové odpovědnosti realitu.
- Zefektivnit předpisy a legislativu.
- Zavést evropský systém ověřování.
- Zvyšovat povědomí o důsledcích nenávistných výroků.

Doporučení č. 13: Karta EU pro bezpečné surfování

Doporučujeme zavést kartu EU pro bezpečné surfování pro děti od 8 let. Tento průkaz by byl k dispozici také v pozměněné verzi pro starší věkové skupiny. Díky tomuto průkazu získají děti dovednosti, které potřebují k samostatnému a bezpečnému pohybu na internetu a k tomu, aby se dokázaly vypořádat s nenávisným obsahem na internetu. V rámci školení, které organizace občanské společnosti pořádají ve školách, by se děti mimo jiné učily způsobem přiměřeným jejich věku:

- Jak mohu rozpoznat nenávisný obsah a reagovat na něj?
- Na co si mám dát pozor, abych sám/sama (nevědomky) nešířil/a nenávisný obsah?
- Na koho se mohu obrátit, pokud se stanu obětí nenávisného výroku?
- Kde je hranice soukromí?

Školení by měla být zábavná a přiměřená věku. Školitelé (organizace občanské společnosti, nevládní organizace atd.) by měli být podporováni vhodnými a nezbytnými finančními prostředky ze strany EU a členských států. Školitelé by také měli mít k dispozici společné terminologické standardy. Po absolvování školení obdrží děti kartu EU pro bezpečné surfování na internetu. Na národní úrovni by se do propagace a zavádění průkazu měli zapojit rodiče a učitelé (s ohledem na dobrovolný charakter), zatímco na úrovni EU by propagace karty EU pro bezpečné surfování na internetu měla být povinná ve všech členských státech. Kromě toho by se mělo prověřit, zda by přístup k určitému obsahu na internetu mohl být spojen s nabytím karty EU pro bezpečné surfování na internetu. Děti, které získaly kartu EU pro bezpečné surfování na internetu, by také měly mít možnost navázat internetový kontakt s ostatními dětmi z celé EU.

Odůvodnění:

Myslíme si, že tento nápad je efektivní, neboť zejména mladší děti by byly hrdé na to, že mají kartu EU pro bezpečné surfování na internetu (podobně jako průkaz na kolo). Průkaz rovněž usnadní práci rodičům, kteří často nemají potřebné dovednosti, aby své děti připravili na bezpečné používání internetu. K získání průkazu mohou také přidat různé podmínky (např. přístup k určité online hře). V neposlední řadě zavedení karty EU pro bezpečné surfování na internetu zajišťuje nízkoprahovou mezikulturní výměnu mezi dětmi v Evropě, která následně podporuje toleranci a empatii.

Doporučení v kostce:

- Zavést kartu EU pro bezpečné surfování na internetu pro děti starší 8 let a školení o bezpečnosti na internetu a zacházení s nenávisným obsahem, které by zajišťovaly organizace občanské společnosti.
- Zajistit financování ze strany EU a společné standardy pro školitele, zapojit rodiče a učitele do propagace průkazu.
- Udělovat průkaz po absolvování školení a případně jej spojit s přístupem k určitému internetovému obsahu.
- Podporovat mezikulturní výměnu a navazování kontaktů mezi dětmi v celé EU, posilovat toleranci a empatii.

Doporučení č. 14: Moderování umělou inteligencí: ochrana sociálních médií před nenávisnými výroky

Doporučujeme vyvinout nástroj umělé inteligence k odhalování nezákonných nenávistných výroků na platformách sociálních médií, který zajistí soulad s normami EU. Tento nástroj bude fungovat následovně:

Detekce a označování:

- odhaluje nenávistné výroky na základě definice EU pro nezákonné nenávistné výroky;
- označuje příspěvky jako potenciální nenávistné výroky a informuje jejich tvůrce;
- označené příspěvky jsou do 24 hodin zkontrolovány lidským moderátorem;
- zveřejňuje příspěvky spadající pod svobodu projevu;
- příspěvky obsahující nezákonné nenávistné výroky jsou předány úřadům k trestnímu stíhání a následně mazány.

Detekce před odesláním:

- odhaluje nenávistné výroky ještě předtím, než je obsah zveřejněn;
- upozorňuje tvůrce na příspěvky zdánlivě obsahující nezákonné nenávistné výroky;
- dává tvůrcům příležitost k úpravě či zveřejnění;
- pokud je obsah zveřejněn, zůstane označen, dokud jej nezkontroluje člověk, s upozorněním na legálnost a důsledky zveřejňování nenávistných výroků.

Povinné zavedení tohoto nástroje v sociálních médiích v EU zvýší bezpečnost na internetu, ochrání marginalizované komunity a zajistí dodržování předpisů o nenávistných výrocích, čímž podpoří respektující digitální prostředí.

Odůvodnění:

Zvýšená ochrana: tento nástroj umělé inteligence poskytuje marginalizovaným skupinám spolehlivou ochranu tím, že odhaluje a zmírňuje nenávistné výroky dříve, než mohou způsobit škodu. Rychlou identifikací a odstraněním nelegálního obsahu vytváříme bezpečnější internetové prostředí.

Efektivita a přesnost: kombinace detekce umělou inteligencí a lidské kontroly zajišťuje vysokou přesnost při identifikaci nenávistných výroků a zároveň respektuje svobodu projevu. 24hodinový proces kontroly vyvažuje rychlost a důkladnost a minimalizuje šíření škodlivého obsahu.

Odpovědnost: upozorňováním tvůrců obsahu na možné nenávistné výroky a jejich právní důsledky nástroj podporuje odpovědnost a informovanost. Uživatelé jsou poučeni o tom, co je nezákonný nenávistný výrok, což podporuje ohleduplnější a uctivější komunikaci.

Preventivní opatření: detekce před zveřejněním umožňuje uživatelům upravit potenciálně škodlivý obsah ještě před jeho zveřejněním. Tento proaktivní přístup pomáhá předcházet šíření nenávistných výroků, snižuje potřebu trestních opatření a podporuje kulturu respektu.

Dodržování právních předpisů: zajištění dodržování zákonů EU o nenávistných výrocích na sociálních sítích vytváří jednotný standard v celém digitálním prostoru. Tato harmonizace zjednodušuje prosazování a posiluje právní rámec pro boj proti nenávistným výročkům na internetu.

Positivní sociální změna: zavedení tohoto nástroje podporuje inkluzivnější a respektující společnost. Snižováním výskytu nenávistných výroků podporujeme rozmanitost názorů a perspektiv, čímž posilujeme sociální soudržnost a vzájemné porozumění.

Celkově tento nástroj umělé inteligence představuje významný krok směrem k bezpečnějšímu a ohleduplnějšímu internetovému prostředí a sladuje digitální interakce s hodnotami inkluзивity a důstojnosti.

Doporučení v kostce:

- Vyvinout nástroj, který odhalí nezákonné nenávistné výroky na platformách sociálních médií, včetně následujících funkcí:
- detekce a označování potenciálních nenávistných výroků podle norem EU, informování jejich tvůrců a následné předání k přezkoumání lidmi, nelegální obsah je smazán a nahlášen, svobodný projev je puštěn dál;
- kontrola obsahu před zveřejněním, upozorňování tvůrců na případné nezákonné nenávistné výroky a umožňování úprav, přezkoumávání označeného obsahu s vydáním právního varování.

Vzdělání

Doporučení č. 15: Šíření kultury diskuse ve školách inspirované občanskými panelovými diskuzemi

Doporučujeme uspořádat ve škole mini debaty jako „mini občanská panelová diskuse“, a to v době vyučování. Nejúčinnějším způsobem, jak zapojit děti do debatování (nikoliv do „občanské výchovy“), je vytvořit iniciativu v bezpečném prostředí s podporou pedagogické komunity: vedoucích pracovníků, asistentů a učitelů. Například uspořádání debaty o stravování v jídelně, která by věnovala pozornost zvykům různých náboženství, je způsob, jak vytvořit diskusi založenou na konkrétních tématech, která se děti denně dotýkají, a jak využít odborných znalostí lidí ve škole, jako jsou zaměstnanci jídelny a kuchaři. Do procesu vysvětlování své práce dětem by mohli být zapojeni i lidé z různých prostředí, která nejsou úzce spjata se vzdělávacím sektorem (např. policie). Pokud jde o témata, která jsou předmětem těchto debat, měli bychom s dětmi přímo konzultovat témata, kterým chtějí hlouběji porozumět. Děti mohou diskutovat o jakémkoli tématu, pokud je přizpůsobeno jejich úrovni a je vhodné. Za účelem sdílení těchto zkušeností a kultury diskuse v rámci Evropské unie by mohla být účinná partnerská spolupráce mezi školami. V rámci výměnných pobytů by například školní delegáti, kteří se zúčastnili debaty, mohli cestovat a sdílet své zkušenosti a názory s dalšími školními delegáty z evropských zemí. Výsledky těchto debat by mohly být využity na občanské platformě pro děti.

Odůvodnění:

Mladí lidé jsou otevřenější a schopnější přijímat různé názory, což je zásadní aspekt boje proti nenávistným výroky. Proto je třeba, aby se děti seznamovaly s občanskou kulturou a občanskou angažovaností již ve škole (od 6 do 16 let). Tyto „panelové diskuse“ organizované ve škole by měly být pro děti nástrojem vzdělávání. Kultura účasti a dovednosti získané během těchto debat mohou být užitečné po celý život. Partnerské programy mezi školami by mohly být účinné, neboť zcela nemění vzdělávací programy členských států, avšak realizují společnou iniciativu zaměřenou na zvýšení kritického myšlení a porozumění evropských dětí.

Doporučení v kostce:

- Mladí lidé jsou otevřenější a schopnější přijímat různé názory.

- Děti by měly ve škole (od 6 do 16 let) experimentovat s kulturou občanské angažovanosti a debatovat.

Partnerská spolupráce mezi školami může být důležitá pro sdílení zkušeností na evropské úrovni a pro výměnu/pochopení jiných kultur a způsobů myšlení.

Doporučení č. 16: Posílení sociálních a emočních dovedností dětí a mládeže pro prevenci nenávisti

Žádáme o zavedení krátkodobých a střednědobých opatření k posílení emočních a sociálních dovedností dětí. Za tímto účelem doporučujeme zlepšit vzdělávací prostředí ve školách a nabízet ve školách a jejich okolí aktivity, jako je divadlo, umění, nenásilná komunikace a občanská výchova, které učí kritickému myšlení, empatii a emočním dovednostem. V krátkodobém horizontu požadujeme více kvalitnějších výzkumných studií o dopadu činností, které navrhujeme v rámci prevence nenávisti. V krátkodobém a střednědobém horizontu požadujeme, aby se priority programů, jako je ERASMUS+, CERV nebo programy financované ze strukturálních fondů EU, zaměřily na podporu činností, které zabraňují nenávisti ve školách a jejich okolí. Evropská komise by měla být iniciativní v označování těchto priorit a obecně o nich informovat (např. vydáváním doporučení členským státům a výzvami k předkládání projektů) a spolupracovat s UNESCO a Radou Evropy na synchronizaci s jejich příslušnými programy. Školy, učitelé a místní aktéři by pak mohli tyto prostředky použít na realizaci aktivit. Pro zvýšení sociálního začlenění by měly být aktivity pro všechny bezplatné. Po uplynutí přibližně pěti let požadujeme řádné vyhodnocení, abychom se mohli na opatření znovu zaměřit a rozhodnout, zda byla účinná. To by mohlo vést ke zvýšení kapacity EU v oblasti prevence nenávisti ve školách.

Odůvodnění:

Současný vzdělávací systém nebere otázky emočních a sociálních dovedností dostatečně vážně. Školy jsou místem, kde se rovněž projevuje nenávist. Děti nejsou dobře připravovány na to stát se dospělými, kteří si uvědomují své emoce. Školy jsou místem, kam chodí všechny děti a kde se mohou naučit žít společně. Vytvoření dobré vzdělávací atmosféry je nejlepším způsobem, jak zabránit nenávistným výrokům. Poznávání sebe sama a druhých umožňuje lepší kritické a sebekritické myšlení i větší toleranci. Aktivity jako divadlo, tanec a nenásilná komunikace jsou dobrým způsobem, jak si tyto dovednosti osvojit.

Doporučení v kostce:

Jedním z řešení, jak zabránit nenávisti ve společnosti, je zlepšit vzdělávací prostředí ve školách a nabízet aktivity, jako je divadlo, umění, nenásilná komunikace, občanská výchova ve školách a jejich okolí.

To umožní dětem učit se a rozvíjet své emocionální a sociální dovednosti a povede k lepšímu vzájemnému porozumění mezi dětmi a následně ke snížení nenávisti ve společnosti.

Doporučení č. 17: Vzdělávání všech generací a národů v oblasti nenásilné komunikace

Předkládáme tato doporučení: v krátkodobém horizontu: vytvořit pokyny pro nenásilnou komunikaci (inspirované dokumenty, jako je příručka „Od nenávistných výroků k nenásilné komunikaci“) přizpůsobené vzdělávacím materiálům pro mládež a dospělé;

- ve střednědobém horizontu: aby členské státy připravily kurzy nenásilné komunikace doplňující dávky v nezaměstnanosti pro dospělé;
- ve střednědobém horizontu: aby členské státy připravily vzdělávací materiály pro zaměstnance;
- v krátkodobém horizontu: aby EU vytvořila videa o 3 pojmech (TOLERANCE – LASKAVOST – ODPUŠTĚNÍ) v mediálním obsahu;
- ve střednědobém horizontu: aby školy nabízely rodičům možnosti vzdělávání v oblasti nenásilné komunikace (např. ve školách);
- ve střednědobém a dlouhodobém horizontu: aby EU přijala implicitní úpravy textů (např. školení a zkoušky): nenásilná komunikace by měla být standardně zakotvena v našem jazyce;
- v dlouhodobém horizontu: aby členské státy zařadily metodiku nenásilné komunikace do procesu reintegrace vězňů.

Odůvodnění:

Komunikace je jedním z nejdůležitějších způsobů, jak se v životě dorozumět, avšak nikdo nás to nenaučí. Pokud tuto dovednost začneme vyučovat, bude mezi lidmi mnohem méně konfliktů a sporů. Uvědomění si vlastních pocitů, introspekce a soucit s druhými. Pokud by se to podařilo, bylo by v Evropě mnohem méně nenávisti. Aktuálně se nacházíme na vrcholu nenávisti, následovat by tedy měl pokles. Lepší komunikace vede k lepší spolupráci, která povede ke sjednocenější Evropě.

Doporučení v kostce:

- Zprostředkování těchto klíčových pojmů: TOLERANCE – LASKAVOST – ODPUŠTĚNÍ členům společnosti prostřednictvím přímého i nepřímého výchovného působení.
- Šíření znalostí a používání nenásilné komunikace pro všechny věkové kategorie společnosti od mládeže po dospělé, včetně rodičů.
- Využití stávajících pokynů OSN a jejich přizpůsobení vzdělávacím materiálům.
- Vytváření bezplatných vzdělávacích materiálů pro dospělé (v pracovním i vzdělávacím prostředí) ze strany EU.
- Vytvoření mediálního obsahu pro zvýšení povědomí o této metodě.
- Zařazení nenásilné komunikace do všech oficiálních sdělení jako pevně zakotvený způsob oslovování občanů.

Účast občanů a sociální začleňování

Doporučení č. 18: Vytvoření evropských panelových diskusí občanů pro mladé lidi (ve věku 16-25 let) pro boj proti nenávisti

Evropské panelové diskuse pro mladé lidi by měly uplatňovat náhodný výběr, jako je tomu u současných evropských panelových diskusí občanů, neboť to vede k zastoupení různých skupin. Panelové diskuse by se měly zabývat tématy, která souvisejí s výzvami a příležitostmi, jimž mladí lidé čelí (např. šikana, tolerance, respekt, stereotypy a sociální začleňování). Tyto panelové diskuse by měly využívat jako odborníky mladé lidi, aby se prohloubilo porozumění zásadním otázkám a pozvedl jejich hlas na úrovni EU. Například mladí lidé zapojení do antidiskriminačních sdružení nebo sdružení pro integraci migrantů by mohli působit jako

„odborníci“ a „zdroje“ pro panelové diskuse mládeže. Tyto panelové diskuse by měly být propagovány v rámci platformy pro zapojení občanů (kterou je třeba přehodnotit, učinit ji interaktivnější, a lépe ji propagovat).

Odůvodnění:

Mladí lidé se často o politiku nezajímají a jejich volební účast klesá. Jejich politické zástupce (ať už na národní nebo evropské úrovni) volí starší lidé. Aby se seznámili s politickou debatou, uvědomili si, co Evropská unie dělá, a začali se o ni zajímat, mohla by být účast v evropské panelové diskusi občanů, jako je ta naše, zajímavým nástrojem pro podporu jejich trvalejšího zapojení. Evropská úroveň je klíčová, protože v mnoha členských státech je vize Evropské unie redukována na „Brusel rozhoduje“. Brusel je vnímán jako „velký šéf, který nařizuje mnoho pravidel“. Experimentování s panelovou diskusí občanů by mohlo mladým lidem umožnit cítit se blíže Evropě a ostatním mladým Evropanům. Jelikož mladí lidé patří mezi hlavní oběti nenávisti, je nezbytné se na ně zaměřit.

Doporučení v kostce:

Doporučujeme vytvoření celoevropských panelových diskusí zaměřených na otázky boje proti nenávisti, které by se týkaly zejména mladých lidí.

Cíl je dvojitý: bojovat proti nedůvěře mladých lidí v politiku a vnímat mladé lidi jako součást řešení různých problémů.

Doporučení č. 19: Rozvoj dobrovolných občanských služeb v místních komunitách pro dospělé

Je třeba zajistit čas na účast v těchto dobrovolnických aktivitách, například pomocí placeného volna vyhrazeného právě pro občanskou angažovanost. Současně musíme brát v úvahu i osoby samostatně výdělečně činné. Ekonomické výhody by mohly být velkou motivací pro zvýšení občanské angažovanosti různých kategorií (např. snížení daní). V neposlední řadě je třeba na úrovni EU podporovat význam místních iniciativ: EU by mohla tyto místní iniciativy v Evropě stimulovat a podporovat, poskytovat zkušenosti a finanční podporu. Doba trvání této dobrovolné služby by byla pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné kratší než Erasmus (například jeden týden).

Odůvodnění:

V boji proti nenávisti je velmi důležitá místní úroveň a místní komunity jsou cennou podporou sociální soudržnosti. Dobrovolnictví ve sdruženích, která podporují integraci, by například mělo být přístupné všem věkovým kategoriím. Evropská unie by mohla podporovat tyto iniciativy v boji proti nenávisti na místní úrovni a umožnit výměnu zkušeností mezi různými místními aktéry.

Doporučení v kostce:

- Dobrovolné občanské služby by měly být dostupné všem bez ohledu na ekonomické či profesní podmínky.
- Podniky musí svým zaměstnancům umožnit vyzkoušet si tyto evropské dobrovolnické programy (s podporou Evropy).
- Dobrovolnictví a získané dovednosti by měly být oceňovány.

Doporučení č. 20: Pomoc při znovunalezení smyslu života

Doporučujeme, aby EU podporovala vytváření komunitních prostor na podporu marginalizovaných osob. Tato pomoc může být podle potřeb směřována různými směry. Doporučujeme, aby lidé měli možnost najít si práci jako formu osobní nezávislosti a stability, a zároveň aby byla poskytována specifická podpora těm skupinám, které mají obtížnější přístup na trh práce, např. osobám se zdravotním postižením, uprchlíkům, bezdomovcům, zneužívaným osobám atd. Konkrétní pomoc by v těchto případech mohla spočívat v přípravě na podání žádosti o zaměstnání, na přijímací pohovory, v péči o hygienu a v pořízení vhodného pracovního oblečení.

Tento druh iniciativ vedených komunitou by mohl být financován z veřejných zdrojů a zároveň by se mohly využívat sítě solidarity a dobrovolnické iniciativy, které již v komunitě existují, aby finanční investice byly udržitelné pro veřejné rozpočty. Je třeba se zavázat, že podmínky dlouhodobého financování center budou zachovány.

Tyto iniciativy solidarity a podpory by měly zahrnovat dvě potřeby: na jedné straně poskytovat specializovanou pomoc konkrétním skupinám, které mohou mít zvláštní potřeby, a na druhé straně zůstat otevřený různým marginalizovaným skupinám, aniž by se vytvářely priority nebo preference, které by mohly vést k další nenávisti a diskriminaci.

V těchto centrech lze nalézt konkrétní a okamžitou pomoc podle osobní situace, a to za podpory řádně vyškolených dobrovolníků a/nebo odborníků, kteří mohou lidi nasměřovat na místa, kde mohou získat konkrétní pomoc. Pomoc může být poskytnuta nejen lidem z marginalizovaných skupin, ale komukoli, kdo se ocitne v osobní nebo životní situaci, v níž může vyžadovat podporu.

V těchto komunitních centrech mohou probíhat také workshopy, aktivity, mezikulturní výměny, akce a oslavy, které pomáhají vytvářet pocit komunity a překonávat bariéry diskriminace. Tyto prostory by měly být lidsky vlídné, tj. lidé by se v nich měli cítit příjemně a vítáni.

Mezi centrem, které poskytne pomoc, a příjemcem, který musí dosáhnout dohodnutých výsledků v určitém časovém rámci, by měl existovat vzájemný závazek. Řešení zvláštních případů může vyžadovat delší dobu, kterou odborníci posuzují individuálně.

Odůvodnění:

Návštěva takových komunitních center by zprostředkovala lidem velkou úlevu a proto je považujeme za důležitá. Byla by to novinka, dodávala by naději a inspirovala. Centra by umožnila zlepšovat duševní zdraví, pomáhala by lidem s problémy v domácnosti, poskytovala střechu nad hlavou všem lidem v tíživé situaci, jimž toto řešení může pomoci a kteří by tak mohli užívat své základní právo na to, žít důstojný život, a mohla by pomoci nalézt lidem znovu smysl. To je důležité, neboť lidé se mohou navzájem ovlivňovat, budovat vztahy a chápat problémy druhých. Lidé by se necítili stigmatizováni ani škatulkováni. Musíme se znovu stát lidmi (nikoliv pouze zrychlovat technologie na úkor humanizace). Lidé potřebují příležitosti a toto doporučení by mohlo vytvořit pracovní příležitosti.

Doporučení by mohlo podpořit inkluzivnější, spravedlivější, rovnostářštější, smysluplnější a empatictější společnost, kde se každý může rovnocenně podílet na životě společnosti a kde nenormalizujeme problémy, jako je chudoba a bezdomovectví, protože vyvolávají nenávist.

Toto doporučení by mohlo pomoci společnosti na základní úrovni. Pokud jde o dopad, musíme reagovat na globální problémy. Dopad by se nejprve projevil v malém měřítku, než by se začal rozšiřovat.

Rizika existují, pokud sociální pracovníci nejsou pro tuto práci vybaveni a pokud není nápad dobře navržen. Další rizika mohou být finanční, jazyková nebo související s integrací.

Doporučení v kostce:

- EU by měla podporovat vytváření komunitních prostor na podporu marginalizovaných skupin.
- Pomoc by měla být přizpůsobena potřebám člověka s podporou řádně vyškolených dobrovolníků a/nebo odborníků, přičemž centrum a příjemce by se měli vzájemně zavázat k dosažení dohodnutých výsledků a časového rámce s možností prodloužení ve zvláštních případech.
- Je třeba se zavázat k dlouhodobému veřejnému financování a zároveň využít již existující sítě solidarity a dobrovolnické iniciativy.

Doporučení č. 21: Vyhledávání lidí: řešení sociální nerovnosti v boji proti nenávisti v EU

Sociální nerovnost, jak je uvedeno v definici problému, představuje jednu z hlavních příčin nenávisti v naší společnosti. Navzdory jejímu významu se orgány EU a členské státy tímto problémem dostatečně nezabývaly, což zdůrazňuje potřebu komplexního výzkumu financovaného EU, který by identifikoval a řešil souvislosti mezi sociální nerovností a nenávistí.

Pochopení těchto souvislostí je nezbytné pro vypracování účinných politik a intervencí. Bez spolehlivých empirických důkazů založených na kvalitativních a kvantitativních údajích může být úsilí o řešení sociální nerovnosti nesprávně zaměřené nebo neúčinné. Zapojení sociálních organizací do shromažďování údajů zajišťuje, že údaje odrážejí realitu těch, kteří jsou nerovností nejvíce postiženi, a poskytují tak přesnější a relevantnější základ pro výzkum s přístupem zdola nahoru. Průběžné zveřejňování těchto poznatků bude sloužit k informování a zdokonalování probíhajícího úsilí. Výsledky studií mohou být zahrnuty do osvětových kampaní.

Odůvodnění:

Vypracování pokynů a kampaní založených na důkladném výzkumu umožňuje cílená opatření, která se zabývají konkrétními způsoby, jimiž sociální nerovnost podporuje nenávist. Tento strategický přístup může výrazně snížit sociální napětí a podpořit sociální soudržnost a umožnit systémové změny.

Shromažďování údajů o dopadu pozitivních opatření a průběžné zveřejňování výsledků podporuje transparentnost a odpovědnost. Tento proces nejen informuje tvůrce politik a zúčastněné strany, ale také buduje důvěru veřejnosti a podporuje spolupráci při řešení sociálních nerovností.

Zavedení standardů pro ověřené, důvěryhodné údaje a harmonizované metodiky, zahrnující jak osobní hlasy, tak kvantitativní a kvalitativní údaje, zajišťuje spolehlivost a komplexnost výzkumu.

Řešení sociální nerovnosti prostřednictvím komplexního výzkumu a shromažďování údajů je zásadní pro zmírnění nenávisti a podporu soudržnější společnosti v EU. Tento přístup poskytuje nezbytné poznatky a nástroje pro rozvoj účinných politik a intervencí, což v konečném důsledku přispívá ke spravedlivějšímu a harmoničtějším sociálnímu prostředí.

Doporučení v kostce:

- Instituce EU a členské státy se nedostatečně zabývají sociální nerovností (jako hnací silou a příčinou nenávisti), takže je třeba provést další výzkum, aby se zajistilo, že budou identifikovány a řešeny vazby mezi sociální nerovností a nenávistí.

- Provést komplexní výzkum financovaný EU o souvislosti mezi sociální nerovností a nenávisť a zapojit do shromažďování údajů různé zúčastněné strany. Využít zjištění k rozvoji cílených politik a osvětových kampaní na podporu sociální soudržnosti.
- Zapojit nevládní organizace, členské státy a výzkumné ústavy do rozsáhlého shromažďování údajů pomocí kvalitativních i kvantitativních metod.
- Zajistit průběžné zveřejňování výsledků.